

*Мельник В. П.,**кандидат юридичних наук,**доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін**Київського інституту інтелектуальної власності та права**Національного університету «Одеська юридична академія»,**здобувач кафедри муніципального права та адміністративно-правових дисциплін**Інституту права імені І. Малиновського**Національного університету «Острозька академія»*

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПУБЛІЧНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Анотація. У науковій статті розглядаються теоретико-правові аспекти сутності та ознак публічного соціального захисту осіб з інвалідністю. Акцентується увага на важливості розвитку такого виду соціального захисту у контексті комплексної соціальної реформи. Наголошено на ключових проблемах формування публічного соціального захисту осіб з інвалідністю, з огляду на зовнішні та внутрішні виклики, наявність застарілого та недосконалого законодавства. Відзначено, що публічний соціальний захист осіб з інвалідністю функціонує за рахунок Державного та місцевих бюджетів. Визначається поняття, ознаки публічного соціального захисту осіб з інвалідністю через призму ролі та значення держави. Зроблено висновки та пропозиції.

Ключові слова: публічний соціальний захист, особа з інвалідністю, соціальна реформа, законодавство, права осіб з інвалідністю, державні соціальні допомоги, тенденції розвитку законодавства.

Постановка проблеми. Просування України по шляху організації та проведення демократичних, соціальних та правових перетворень, виходячи зі змісту положень конституційно-правових засад розбудови ефективної моделі держави та громадянського суспільства, тісно пов'язано зі здійсненням комплексної соціальної реформи, в тому числі реформи соціального захисту [1]. Серед ключових пріоритетів такого реформування видається доречним виділити напрям формування та розвитку публічного соціального захисту осіб з інвалідністю [2, с. 376–380], передусім шляхом посилення відкритості, прозорості, ефективності та доступності соціальних прав [3, с. 17–18], забезпечення його спрямованості до потреб та інтересів таких осіб.

За своєю суттю публічний соціальний захист осіб з інвалідністю, спрямований на: по-перше, стимулювання розвитку інклюзивного суспільства; по-друге, підвищення ефективності впроваджуваних соціальних реформ; по-третє, розвиток новітньої моделі соціального захисту на основі забезпечення гідного рівня та якості життя; по-четверте, забезпечення дієвості та доступності видів соціального захисту; по-п'яте, підвищення відкритості, дієвості, доступності соціальних прав; по-шосте, розвиток новітнього законодавства в цій царині. При цьому публічний соціальний захист є відносно новою організаційно-правовою формою соціального захисту осіб з інвалідністю. Переважно з позицій сьогодення він формується на основі державного соціального захисту осіб з інвалідністю, враховуючи те, що останній успадкований нашою державою

від його моделі радянського періоду. Намагання пристосовувати державний соціальний захист осіб з інвалідністю до реалій сьогодення видається недостатньо конструктивним та вдалим, особливо враховуючи те, що в умовах сьогодення значно загострюється тенденція щодо зростання не лише чисельності осіб з інвалідністю, а й соціально вразливих категорій осіб. При цьому значно зменшується чисельність працюючих через активізацію зовнішньої трудової міграції. Разом із тим досить ускладненою, суперечливою та недосконалою є система державного управління соціальним захистом осіб з інвалідністю, яка виявилася неготовою до якісної оцінки та подолання наслідків загрозливої тенденції інвалідизації суспільства через чинники зовнішньої агресії, внутрішні кризові явища в соціальної сфері, в тому числі низького рівня соціальних стандартів та гарантій [4], [5, с. 66–72], [6].

Також формування та розвиток публічного соціального захисту осіб з інвалідністю викликано сучасним етапом здійснення проголошеної децентралізації влади та перерозподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади [7], тобто коли нові повноваження щодо здійснення соціальної політики, в тому числі соціального захисту, здійснюють місцеві владні інституції (органи місцевого самоврядування, місцеві органи виконавчої влади) [8]. Тому публічний соціальний захист формується за участю не лише органів державної влади, а також органів місцевого самоврядування відповідно до закону. На цей час публічний соціальний захист переважно функціонує через домінуючому роль у ньому уповноважених органів державної влади, тобто йдеться про державний соціальний захист осіб з інвалідністю. Натомість територіальний (муніципальний, самоврядний) соціальний захист осіб з інвалідністю тільки формується.

Варто відзначити, що публічний соціальний захист осіб з інвалідністю має перехідний характер та є досить вразливим соціально-правовим, організаційно-управлінським явищем через: невідповідність сучасному стану розвитку суспільства, держави; відсутність належної, сучасної концепції розвитку; відсутність якісного системного державного управління з питань соціального захисту; невідповідність стратегії щодо децентралізації влади; недосконалість, суперечливість, застарілість законодавства у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю; недосконалість механізмів отримання державних та місцевих соціальних допомог та послуг; недосконалість механізмів реалізації, гарантування та правової охорони прав

на окремі види соціального захисту; відсутність ефективного соціального бюджету; відсутність ефективного державного нагляду та громадянського контролю. Тому перед суспільством і державою в контексті розвитку публічного соціального захисту осіб з інвалідністю стоять важливі завдання щодо формування єдиної концепції його реформування, виходячи з необхідності реформування сучасного законодавства в цій сфері [9], [10], активізації імплементації міжнародних та європейських соціальних стандартів [11, с. 215–219], [12, с. 535–540].

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження поняття та ознак публічного соціального захисту осіб з інвалідністю в умовах демократичної, соціальної та правової держави.

В юридичній літературі зазначена проблематика частково розглядалася у працях таких учених-юристів, як: В.М. Андрійв, Н.Б. Болотіна, В.С. Венедіктов, С.В. Венедіктов, С.Я. Вавженчук, С.В. Вишневецька, І.В. Зуб, М.І. Іншин, В.Л. Костюк, С.С. Лукаш, А.Р. Мацюк, П.Д. Пилипенко, С.В. Попов, С.М. Прилипко, О.І. Процевський, О.М. Обушенко, С.М. Синчук, О.В. Тищенко, Г.І. Чанишева, В.І. Щербина, М.М. Шумило, Л.П. Шумна, Н.М. Хуторян, О.М. Ярошенко тощо. Підтримуючи конструктивні доктринальні напрацювання цих та інших вчених, які зробили суттєвий внесок у розвиток доктрини права соціального захисту, варто відзначити, що в умовах сьогодення, коли в суспільстві та державі формується стратегія соціальних реформ, проблеми реформування публічного соціального захисту осіб з інвалідністю набувають ключового значення з позиції формування новітніх ідей, підходів, концепцій щодо перспектив подальшого розвитку його новітньої моделі.

Вклад основного матеріалу дослідження. Принагідно наголосити, що згідно з нормами Конституції України (ч. 1 ст. 46) право на соціальний захист трактується як право громадян «на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом», встановлює, що воно гарантується за рахунок «бюджетних <...> джерел соціального забезпечення» (ч. 2 ст. 46). Також Основний Закон України (ст. 95) передбачає, що «виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків».

Слідуючи змісту такої конституційно-правової логіки, публічний соціальний захист посідає провідну основну ланку соціального розвитку, що функціонує за рахунок коштів держави, а саме за рахунок Державного та місцевих бюджетів [13], [14], [15].

У теорії права соціального захисту відсутні єдині підходи до розуміння категорії «публічний соціальний захист». Так, професор Н.Б. Болотіна зазначає, що «у фінансовому аспекті система соціального захисту в Україні складається із трьох джерел: фондів соціального страхування, державного бюджету, недержавних джерел», та підкреслює, що «частина соціального захисту, яка фінансується із державного бюджету будь-якої держави, проявляється у так званому соціальному бюджеті» [16, с. 59]. У цьому контексті державний соціальний бюджет (публічний соціальний бюджет) утворюють кошти Державного та місцевих бюджетів, які спрямовуються на соціальні цілі та потреби, передусім соціальний захист. Професори Т.А. Занфірова, М.І. Іншин, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко та інші вчені відзначають, що «державне забезпечення полягає в наданні соціальних виплат і послуг окремим громадянам за рахунок

Державного бюджету. Зазначена організаційно-правова форма соціального забезпечення має централізований характер, який знаходить своє вираження в тому, що коло забезпечуваних осіб, а також види забезпечення встановлюються виключно законами України, а також обсяги фінансування чітко закріплюються щорічно в Державному бюджеті України» [17, с. 32].

Варто наголосити, що законодавчі засади публічного соціального захисту визначені з урахуванням положень Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (ст. 4), зокрема: 1) діяльність держави щодо осіб з інвалідністю виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та полягає у: виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту; охороні здоров'я; соціальному захисті; забезпеченні виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю; наданні пристосованого житла; сприянні громадській діяльності; 2) соціальний захист осіб з інвалідністю є складовою частиною діяльності держави щодо забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянами та полягає в наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду; 3) пільги особам з інвалідністю надаються на підставі посвідчення, яке підтверджує відповідний статус пенсійного посвідчення чи посвідчення, що підтверджує призначення соціальної допомоги, в яких зазначено групу та причину інвалідності (для повнолітніх осіб), категорію «дитина з інвалідністю» (для дітей), а також у відповідних випадках вказано їхні основні нозологічні форми захворювань (по зору, слуху та з ураженням опорно-рухового апарату); 4) особам з інвалідністю, які не мають права на пенсію чи соціальну допомогу, пільги надаються на підставі довідки, що безоплатно видається структурними підрозділами соціального захисту населення районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчими органами міських рад за місцем проживання, в якій зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, група та причина інвалідності, а також у відповідних випадках – основні нозологічні форми захворювань (по зору, слуху та з ураженням опорно-рухового апарату); 5) з метою реалізації особами з інвалідністю прав та свобод людини і громадянина під час розроблення державних соціальних стандартів та державних соціальних гарантій, національних стандартів, правил усталеної практики та класифікаторів, стандартів, технічних умов, проведення дослідно-конструкторських, науково-дослідних робіт враховуються потреби осіб з інвалідністю та/або застосовуються принципи розумного пристосування та універсального дизайну; 6) органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють забезпеченню прав осіб з інвалідністю щодо включення до суспільного життя нарівні з іншими громадянами.

Теоретико-правовий аналіз зазначених законодавчих підходів дозволяє констатувати, що такі підходи: 1) мають фрагмен-

тарно декларативний характер; 2) не визначають суб'єктів, відповідальних за функціонування публічного соціального захисту осіб з інвалідністю; 3) не встановлюють гарантій прав осіб з інвалідністю в державному соціальному захисті; 4) не передбачають належного державного супроводу осіб з інвалідністю.

Варто відзначити, що ключова роль у забезпеченні належного функціонування публічного соціального захисту осіб з інвалідністю належить Міністерству соціальної політики України [18] та підпорядкованим йому органам (установам, організаціям тощо), Фонду соціального захисту інвалідів [19], місцевим державним адміністраціям [20], а також органам місцевого самоврядування [21]. Виходячи зі змісту завдань та повноважень відповідних органів влади, варто наголосити, що вони здійснюються за координації та/або підпорядкування Міністерства соціальної політики України.

З правової точки зору Міністерство соціальної політики України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері праці та соціальної політики, соціального захисту, волонтерської діяльності, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, усиновлення та захисту прав дітей, запобігання насильству в сім'ї, соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, зокрема забезпечення їх психологічної реабілітації, санаторно-курортного лікування, технічними та іншими засобами реабілітації, житлом, надання освітніх послуг, організації поховання, соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби, та учасників антитерористичної операції. Це означає, що саме Міністерство соціальної політики України є центральним органом виконавчої влади, який формує та реалізує державну політику з питань соціального захисту осіб з інвалідністю. При цьому завданнями такого органу є такі: 1) забезпечення формування та реалізації державної політики щодо соціального захисту осіб з інвалідністю, інших категорій осіб; 2) забезпечення формування та реалізації державної політики щодо: пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню; соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, зокрема забезпечення їхньої психологічної реабілітації, санаторно-курортного лікування, технічними та іншими засобами реабілітації, житлом, надання освітніх послуг, організації поховання, а також соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби, та учасників антитерористичної операції; здійснення державного нагляду та контролю за додержанням вимог законодавства про зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення; забезпечення державних соціальних стандартів та державних соціальних гарантій для населення; 3) здійснення в межах повноважень, передбачених законом, державного нагляду у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування. Відповідні завдання знаходять подальшу конкретизацію в повноваженнях Міністерства соціальної політики. За таких обставин буде справедливим констатувати, що через органи Міністерства соціальної політики особа з інвалідністю має можливість реалізувати право на певні

види соціального захисту (наприклад, соціальні допомоги, послуги, пільги тощо), а відповідні органи соціального захисту зобов'язані забезпечити реалізацію відповідних прав. Прикладом державних соціальних допомог у публічному соціальному захисті осіб з інвалідністю є державні допомоги сім'ям з дітьми. У відповідності до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» [22] до таких допомог належать: допомога у зв'язку з вагітністю та пологами; допомога при народженні дитини; допомога при усиновленні дитини; допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; допомога на дітей одиноким матерям. При цьому місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та об'єднання громадян за рахунок власних коштів можуть запроваджувати додаткові види допомоги та встановлювати доплати до державної допомоги сім'ям з дітьми. Також у публічному соціальному захисті передбачені окремі види державних допомог особам з інвалідністю [23], [24].

Ще однією новацією сьогодення є утвердження інституту уповноваженого з прав людей з інвалідністю [25], [26]. Однак такий інститут є малоефективним, враховуючи те, що в правовому полі чітко не визначено його місце в системі соціального захисту осіб з інвалідністю. Крім того, зараз в Україні існує два уповноважених із прав людей з інвалідністю. Так, Уповноважений Президента України з прав людей з інвалідністю забезпечує здійснення Президентом України конституційних повноважень щодо забезпечення додержання прав і законних інтересів людей з інвалідністю, в тому числі тих, які отримали інвалідність у зоні проведення антитерористичної операції, інвалідів війни. Водночас Урядовий уповноважений із прав осіб з інвалідністю є уповноваженою Кабінетом Міністрів України посадовою особою, на яку покладено організацію здійснення Кабінетом Міністрів України своїх повноважень з питань захисту прав і законних інтересів осіб з інвалідністю та виконання Україною міжнародних зобов'язань у відповідній сфері.

Слід зауважити, що система уповноважених суб'єктів у публічному соціальному захисті осіб з інвалідністю потребує системної гармонізації та належного законодавчого оформлення, підвищення окремих видів соціального захисту.

За своєю суттю публічний соціальний захист осіб з інвалідністю – це комплексна організаційно-правова форма соціального захисту, яка передбачає надання особам з інвалідністю необхідних видів підтримки (пенсій, допомог, послуг тощо) уповноваженими на те органами (суб'єктами) за рахунок коштів Державного та/або місцевих бюджетів. Тому основними ознаками публічного соціального захисту осіб з інвалідністю є наступні: а) комплексна організаційно-правова форма соціального захисту; б) основними видами є: державний соціальний захист осіб з інвалідністю і територіальний (місцевий) соціальний захист осіб з інвалідністю; в) стосується осіб з інвалідністю як правомочних осіб; г) підлягає законодавчій регламентації; г) передбачає надання необхідних видів соціального захисту (пенсій, допомог, послуг тощо); д) уповноваженими суб'єктами виступають органи соціального захисту; е) функціонує за рахунок коштів Державного та/або місцевих бюджетів; є) підлягає нагляду та контролю.

Висновки. Враховуючи зазначене, основними тенденціями вдосконалення публічного соціального захисту осіб з інвалідністю є такі: 1) формування дієвої моделі як складової частини формування комплексної соціальної реформи; 2) врахування

міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів; 3) посилення ефективності правового статусу осіб з інвалідністю в публічному соціальному захисті; 4) розробка дієвих, ефективних та доступних механізмів реалізації, гарантування прав осіб з інвалідністю в публічному соціальному захисті; 5) спрямованість на забезпечення належного рівня та якості життя осіб з інвалідністю; 6) вдосконалення правового статусу уповноважених органів у публічному соціальному захисті осіб з інвалідністю; 7) вдосконалення управління публічним соціальним захистом; 8) удосконалення правового статусу інститутів уповноважених із прав людей з інвалідністю; 9) посилення ефективності нагляду, контролю з питань публічного соціального захисту осіб з інвалідністю; 10) посилення доступності юрисдикційних способів захисту прав осіб з інвалідністю в публічному соціальному захисті.

Подальша стратегія реформування публічного соціального захисту осіб з інвалідністю має передбачати за необхідне розробку, суспільне обговорення, експертизу, в тому числі за участю експертів, учених, інших фахівців, та подальше ухвалення Верховною Радою України кодифікованого закону в цій сфері.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254-к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Костюк В.Лі. Реформа соціального захисту осіб з інвалідністю у контексті сьогодення: проблеми, виклики та перспективи. Напрями розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю кафедри трудового та господарського права Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, 3 листопада 2017 р.); за заг. ред. К.Ю. Мельника, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. С. 376–380.
3. Іншин М.І., Сіроха Д.І. Соціальна держава: сутність і перспективи. Актуальні проблеми соціального права: збірник матеріалів учасників всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2014 р.; за загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.О. Попелюшка. К.: ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2015. С. 17–21.
4. Корнієнко С.К. Механізм формування і здійснення державної політики державної політики у сфері соціального захисту дітей з інвалідністю. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2013-1-31.pdf>.
5. Лаврухін В.В. Державне управління у сфері соціального захисту населення: теоретичні аспекти. Аспекти публічного управління. 2015. № 1–2. С. 66–72.
6. Реформи, що проводяться у сфері соціальної політики, узгоджуються з реформою децентралізації влади. URL: http://www.mlsp.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=189150.
7. Реформування системи управління у сфері соціальної політики в рамках децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування. URL: <http://www.zoda.gov.ua/images/article/original/000052/52486/reform-sys-upr.pdf>.
8. Децентралізація системи соціального захисту населення відкрила нові можливості. URL: <http://horodenkarda.gov.ua/detsentralizatsiya-sistemi-sotsialnogo-zahistu-naselennya-vidkri-la-novi-mozhливosti>.
9. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03. 1991 р. №875-ХІІ / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 21. Ст. 252.
10. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 6.10 2005 р. №2961-ІV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 2–3. Ст. 36.
11. Костюк В.Лі. Міжнародні стандарти прав осіб з інвалідністю умовах правової, соціальної держави: теоретико-правовий аспект. Актуальні проблеми соціального права в Україні: збірник наукових праць; за ред. М.І. Іншина, В.І. Щербини, С.Я. Вавженчука; відпов. ред. І.С. Сахарук. Харків: «Юрайт», 2017. С. 119–215.
12. Костюк В.Лі., Мельник О.Я. Європейський кодекс соціального забезпечення у контексті новітньої моделі джерел права: проблеми та тенденції. Традиції та новачі юридичної науки: минуле, сучасність, майбутнє: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 травня 2017р.): у 2-х т.; відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. Т. 1. С. 535–540.
13. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8.07. 2010 р. № 2456-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50–51. Ст. 272.
14. Про Державний бюджет на 2017рік: Закон України від 21.12.2016 р. № 1801-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 3. Ст. 31.
15. Про Державний бюджет на 2018рік: Закон України від 7.12. 2017 р. № 2246-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 3–4. Ст. 26.
16. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: навч. посіб. К.: Знання, 2005. 615 с.
17. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / Т.А. Занфірова, М.І. Іншин, С.М. Прилипка та ін.; за заг. ред. Т.А. Занфірової, С.М. Прилипка, О.М. Ярошенка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Х.: ФІНН, 2012. 640 с.
18. Про затвердження положення про Міністерство соціальної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 423 / Кабінет Міністрів України. Урядовий кур'єр. 15.07.2015 р. № 126.
19. Про затвердження Положення про Фонд соціального захисту інвалідів: наказ Міністерства соціальної політики України від 14.04.2011 р. № 129 / Міністерство соціальної політики України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0528-11/paran13#n13>.
20. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. №586-XIV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20–21. Ст. 190.
21. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
22. Про державні допомоги сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. №2811-XII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 5. Ст. 21.
23. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 1. Ст. 2.
24. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 33–34. Ст. 404.
25. Про Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю: Указ Президента України від 01.12. 2014 р. № 902/2014 / Президент України. Урядовий кур'єр. 03.12.2014 р. № 225.
26. Про затвердження Положення про Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 3.01.2013 р. № 5: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2017 р. № 125. Урядовий кур'єр. 11.03.2017 р. № 45.

Мельник В. П. Понятіе и признаки публичной социальной защиты лиц с инвалидностью

Аннотация. В научной статье рассматриваются теоретико-правовые аспекты сущности и признаков пу-

бличной социальной защиты лиц с инвалидностью. Акцентируется внимание на важности развития такого вида социальной защиты в контексте комплексной социальной реформы. Отмечены ключевые проблемы формирования общественной социальной защиты лиц с инвалидностью, учитывая внешние и внутренние вызовы, наличие устаревшего и несовершенного законодательства. Отмечено, что публичная социальная защита лиц с инвалидностью функционирует за счет государственного и местных бюджетов. Определяется понятие, признаки публичной социальной защиты лиц с инвалидностью через призму роли и значения государства. Сделаны выводы и предложения.

Ключевые слова: публичная социальная защита, человек с инвалидностью, социальная реформа, законодательство, права лиц с инвалидностью, государственные социальные пособия, тенденции развития законодательства.

Melnik V. Concepts and features of public social protection of persons with disabilities

Summary. The article deals with the theoretical and legal aspects of the essence and features of public social protection of persons with disabilities. The emphasis is placed on the importance of developing such a type of social protection in the context of comprehensive social reform. The key problems of the formation of public social protection of persons with disabilities, given the external and internal challenges, the existence of obsolete and imperfect legislation, are emphasized. It was noted that public social protection of persons with disabilities functions at the expense of the State and local budgets. The concept, signs of public social protection of persons with disabilities through the prism of the role and importance of the state are defined. Conclusions and suggestions are made.

Key words: public social protection, person with a disability, social reform, legislation, rights of persons with disabilities, state social assistance, trends in the development of legislation.